

'PREDLOŽENA LOKACIJA JE PRIKLADNA'

BOJE SE POTRESA, TROVANJA, KARCINOMA... Radioaktivni otpad ne žele u Dvoru i Kostajnici, a bune se i u BiH; seizmolog ih demantira

Kao što smo već pisali u prethodna tri teksta analizirajući način na koji Hrvatska rješava pitanje skladištenja radioaktivnog otpada, mnogo je kontroverzi koje prate ovu temu kao i uopće rad nuklearnih elektrana. U zadnjem u nizu tekstova provjerili smo što o skladištu "u svom dvorištu" misli lokalno stanovništvo te jesu li kritike zbog izgradnje istog koji dolaze od strane BiH utemeljene.

 26.09.2021. u 09:38

Foto: FaH/Osobna arhiva/RGN/Fond NEK/Davorin Višnjić/PIXSELL

TEKST SE NASTAVLJA NAKON OGLASA

Izbjegni offline neugodnosti, izaberi online prednosti. Zatraži RBA gotovinski kredit online.

U ovoj zimskoj vreći vaše su bebe potpuno zaštićene za ugodna zimska putovanja!

Sponsored by Midas

Preferentna lokacija za izgradnju skladišta niskog i srednje radioaktivnog otpada je bivša vojarna Čerkezovac. U tijeku su opširne analize nakon kojih će se pristupiti izradi studije utjecaja na okoliš koja je neophodna za dobivanje građevinske dozvole i zadnji je čin koji prethodi potvrdi bivše vojarne Čerkezovac u općini Dvor u Sisačko-moslavačkoj županiji kao lokacije za gradnju skladišta.

Direktor Fonda za financiranje razgradnje i zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenoga nuklearnog goriva Nuklearne elektrane Krško **Mrvoje Prpić** u razgovoru za portal Direktno ranije je govorio o razlozima zašto se Slovenija i Hrvatska nisu uspjele dogovoriti o zajedničkom rješenju zbrinjavanja radioaktivnog otpada iz Nuklearne elektrane Krško, na koji način je odabrana upravo lokacija bivše vojarne kao moguća za gradnju skladišta te kako teku pripreme za projekt čiji je završetak planiran najkasnije 2025. godine.

Prpić je o načinu odabira lokacije u općini Dvor kazao da su još "70-tih godina prošlog stoljeća bila provedena istraživanja niza lokacija u Hrvatskoj te da se to obično može gledati u vidu lijevka: "Izbor oko odabira lokacija se zapravo postupno sužuje. S obzirom na različite isključene ili uključne kriterije se dolazi do manjeg broja lokacija koje zbog tih kriterija u potpunosti zadovoljavaju".

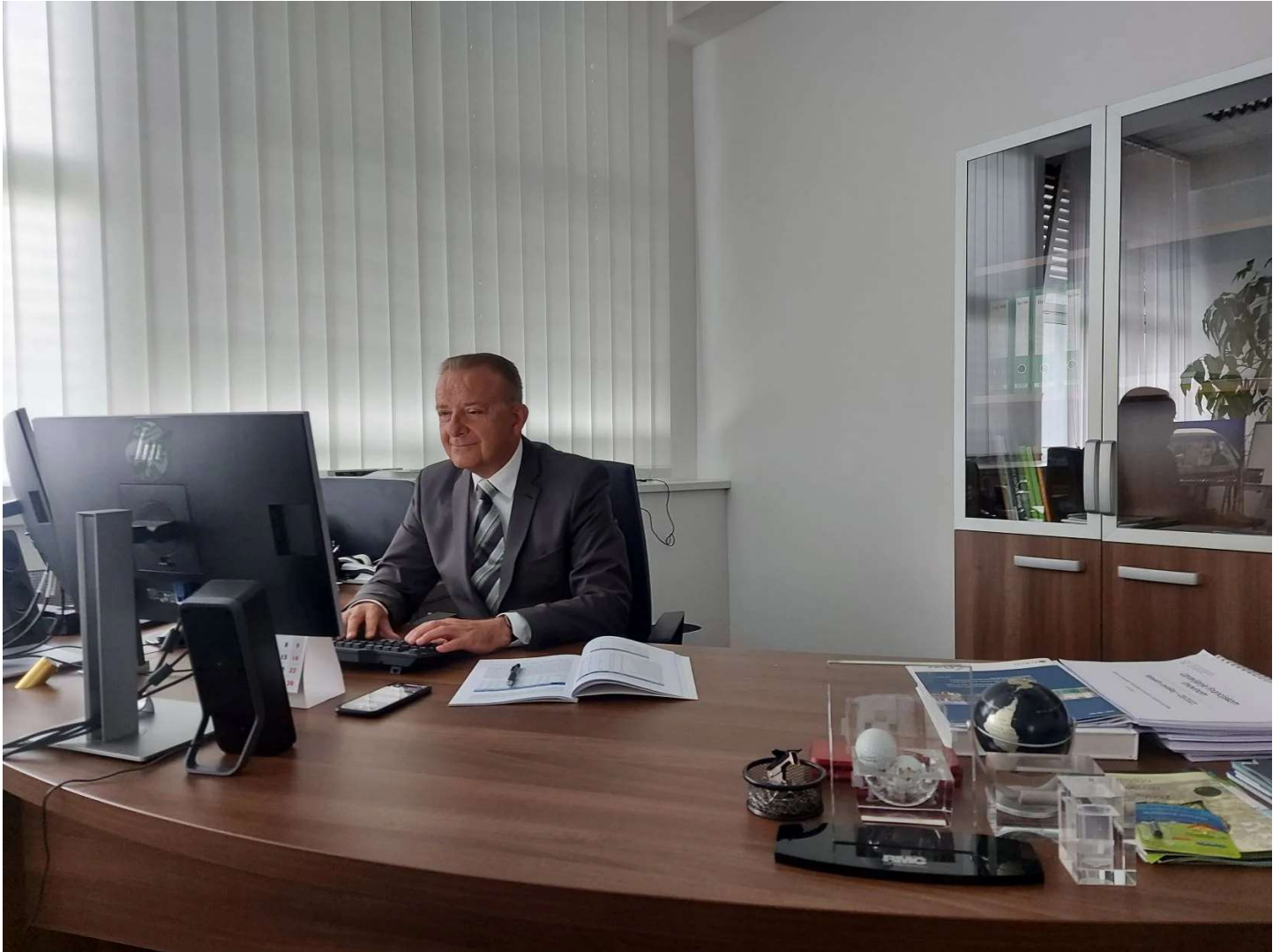
Prpić: Lokalna zajednica ne može iracionalno reći 'vidimo da je to sigurno, ali mi to nećemo'

Hrvatski sabor je 1999. donio odluku da od svih predloženih lokacija koje su zadovoljavale kriterije, lokacija na Trgovskoj gori bude ona preferentna.

"Takve odluke se ne donose na temelju pristanka. Lokalne zajednice ne mogu davati pristanak. Ona ima pravo, a država ima obavezu komunicirati, biti transparentna, da se o tom projektu razgovara, da se predoče svi istražni radovi, rizici ako postoje, rezultati studije na okoliš i, naravno, na sve to skupa lokalna zajednica može davati prigovore i postavljati pitanja", objašnjava Prpić.

"Moramo razlikovati racionalno od iracionalnog. Iracionalno je nešto što je najčešće prisutno i na temelju iracionalnog se djeluje. Sigurno je da je kroz jednu komunikaciju potrebno ljudima objasniti i stvoriti realne okvire da je bitno da taj projekt ne smije imati utjecaj na okoliš. Tu je ta razlika, ima li i može li imati", kaže Prpić dodajući da u ovakvim temama obično vlada histerija, tvrdi se da će svi biti

potrovani, da tu više neće biti života, da će biti karcinoma, da će biti onečišćena voda, uništena poljoprivreda i tako dalje.

"Studije utjecaja na okoliš moraju sagledati sve aspekte utjecaja na floru, na faunu, na ljude i procijeniti. Lokalna zajednica tu mora sudjelovati, ali ne može iracionalno reći 'vidimo da je to sigurno, ali mi to nećemo'".

Problem koji se odgađa desetljećima

Aktivist **Toni Vidan** ne slaže se s njim i tvrdi - ovakve odluke se moraju donositi uz prethodnu suglasnost lokalne zajednice.

"Mi već desetljećima taj problem odgađamo i sve hrvatske vlade su ga do sada pokušavale riješiti na neki način koji bi im omogućio prečicu time što pokušavaju na nedemokratski način nekoj lokalnoj zajednici naturiti taj objekt. Uobičajena procedura u uređenim državama, nešto što je neophodno ako zaista želimo smanjiti rizik za dugoročno sigurno funkcioniranje takvog jednog rizičnog objekta, je voditi proceduru tako da se jasno usvoji pravilo kako samo lokalna zajednica koja dobrovoljno prihvaća taj objekt na svom području može postati prihvatljiva lokacija. Samo takva procedura dolazi u obzir. Mi na žalost, takvu proceduru nikako da uspostavimo u Hrvatskoj", ocijenio je Vidan.

Aktivist Udruge EKS ekološko kulturna scena Hrvatska Kostajnica **Daniel Pavlič** kaže da je još '80-tih godina prošlog stoljeća sasvim slučajno otkrio da je Trgovska gora lokacija na kojoj je moguća gradnja odlagališta otpada i odonda traje njegova borba.

"Ja sam prvi koji je našao taj dokument u upravi grada Hrvatske Kostajnice, u prostornom planu na kojem je bio znak simbola za radioaktivni otpad, kada sam radio kao pripravnik. Ja sam već tada imao nevladinu udrugu i prvi sam krenuo s prosvjedima i potpisivanjem peticija. Organizirali smo i volonterske kampove na Uni. Naime, svi su tada govorili ta je to efekt NIMBY, 'not in my backyard'. Mi smo rekli da nije stvar u NIMBYU nego smo skupili sve dokaze da je sve to napravljeno bez veze, da struka tu nije imala zadnju riječ", govori nam Pavlič.

"Dokazali smo da su oni to napravili na osnovu nekih starih istraživanja. Prva mikrolokacija je bila Majdan, selo na Trgovskoj gori i htjeli su odlagati u starim rudnicima. Nakon te Trgovske gore donesena je odluka vojarne Čerkezovac, što su jabuke i kruške. Ta lokacija Čerkezovac nema veze s Trgovskom gorom, ona je 15 do 20 kilometara zračne linije udaljena od nje i ona nema veze s prvotno odabranom lokacijom", kaže.

Pavlič: To je jedna nefer borba

Kada je vojarna dodijeljena Ministarstvu državne imovine, Udruga je, kaže, tražila da im se dodijeli za organizaciju festivala i kulturnih sadržaja, ali iz Ministarstva se nisu ni udostojili odgovoriti na njihovu molbu.

"Kada nema komunikacije, što vam onda preostaje, terirozam? Da dižem mostove u zrak, što da radim? Ne podržavam to. Sve je unaprijed određeno i na kraju sam odustao. Sve mi je izgubilo smisla. Imaš sve argumente na svojoj strani, i vidiš da se to ne poštuje. To je jedna nefer borba", kaže Pavlić za portal Direktno.

Tvrđi da Republika Hrvatska nije ispoštovala Aarhušku konvenciju koja zahtijeva uključivanje u odlučivanje lokalnog stanovništva, niti je ispoštovana ESPOO konvencija koja obvezuje da se u proces uključe i susjedne države: "Oni su to naumili i oni će to napraviti".

"Oni nisu u stanju napraviti ceste, zakrpati asfalt, a kamoli napraviti skladište. Netko mi je rekao kako oni to lijepo rade u Francuskoj, ali mi nismo Francuska. Treba taj otpad dovesti do tamo. Po kojim cestama, pogotovo sad nakon potresa? Prođite kroz Baniju pa ćete vidjeti kakve su ceste, rupa na rupi, koje se krpaju pred izbore. Za početak nemamo infrastrukturu", priča naš sugovornik koji strahuje da jednom kada na neko mjesto stavite nisko i srednje radioaktivni otpad, uskoro će doći i visokoradioaktivni.

"Bivši gradonačelnik Kostajnice je govorio ako Dvor neće, da će on uzeti otpad. Eno ga, sada se odselio i radi u Njemačkoj. Ako se bivši gradonačelnik odselio, onda možete misliti kakvi su ovdje uvjeti ovdje za život i za mlade i za budućnost", smatra Pavlić koji kaže da je lokacija određena jer taj kraj demografski odumire.

"Koliko god ti imao sve argumente, oni će reći da je to od nacionalne važnosti", zaključuje Pavlić.

Arbutina: Otpad treba ostati tamo gdje je i nastao

Skladištu se protive i u općini Dvor čiji načelnik **Nikola Arbutina** kaže da je i do sada zastupao interese građana općine Dvor, i u buduću će zastupati njihove interese: "Imam zaključke Općinskog vijeća, imam odluke zborova građana koje su za mene obvezujuće".

Kaže da je Općina početkom 2015. uključena u cijeli proces kada je tadašnji Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost poslao im dopis da sudjeluju u procesu odabira mikrolokacije za buduće skladište radioaktivnog otpada.

"Tada sam inicirao sjednicu Općinskog vijeća gdje sam pozvao Zavod da objasni svoju ideju. Općinsko vijeće je jednoglasno donijelo zaključak da se protivimo toj ideji i nju smo potvrdili na zborovima građana, na njih devet koliko smo ih imali. Rekli su da se protive toj ideji i taj zaključak je i dalje na snazi i mi nismo naše mišljenje promijenili", kazao je Arbutina u izjavi za portal Direktno.

Ističe da je ključni dokument koji će potvrditi ili opovrgnuti Čerkezovac kao lokaciju za skladištenje radioaktivnog otpada studija utjecaja na okoliš, a dok ona ne bude gotova, Arbutina nije želio prejudicirati daljnje akcije općine što se tiče te mikrolokacije.

Za općinu i za stanovništva, kaže, da je potres u prosincu prošle godine "dao dodatan argument da kažemo da ta lokacija nije pogodna za zbrinjavanje otpada, i to se isto mora razmotriti od strane struke prilikom izrade studije utjecaja na okoliš".

"Ono što se moglo vidjeti i čuti na zborovima građana te 2015. godine je, a to se može i danas čuti, to da otpad treba ostati tamo gdje je i nastao, a ne voziti se 100 ili 200 kilometara na drugi kraj gdje uopće nema radioaktivnog otpada", obrazlaže protivljenje stanovništva načelnik Dvora.

'Pravna osnova za isplatu ekološke rente ne postoji'

Kakva je komunikacija lokalne zajednice s Fondom koji je nadležan za zbrinjavanje radioaktivnog otpada, pitamo ga, s obzirom na to da smo u jednom od prethodnih članaka pisali kako dolazi do "otpora lokalne zajednice koja svojim određenim aktivnostima sprečava održavanje bilo tribina ili bilo kakvih takvih razgovora".

"Na svaku obavijest koju dobijemo od Fonda, stavimo je na web stranicu i dajemo informaciju na prvoj sjednici Općinskog vijeća. Problem je što Fond pokušava uzimati ulogu koja njemu ne pripada. Fond je državno tijelo osnovano od Vlade RH koje ima zadaću da zbrine radioaktivni otpad. Krajem 2019. Državni zavod je ukinut i pripojen MUP-u. To tijelo je bilo regulator da će Fond cijeli postupak raditi sukladno Zakonu, sukladno direktivama Europske unije, a od trenutka kada je on ukinut mi nemamo u cijelom postupku regulatora", odgovara Arbutina pa ga podsjećamo da je ulogu regulatora preuzeo Sektor za radiološku i nuklearnu sigurnost pri Ministarstvu unutarnjih poslova.

"To je istina da je on preuzeo ulogu, ali on nije vidljiv na terenu. I Fond i općina Dvor dvije su strane za suprotnim stolom, mi nismo na istoj strani stola. Ja zastupam interese i stavove građane općine Dvor, a oni su rekli što su rekli, da su protiv toga, a Fond ima obavezu da zbrine radioaktivni otpad. To je njihov problem, ne može reći da je to problem općine Dvor. Ne, to je isključivo problem države, kojega oni moraju riješiti", komentira Arbutina.

Nije optimističan ni kada se govori o ekološkoj renti koju bi općina u sklopu koju se nalazi skladište trebala primati na godišnjoj razini.

"Prvi put se o tome čulo 2015. godine. Govorilo se o nekim ciframa koje sežu i do 15 milijuna, ali iza toga nije bilo razgovora na tu temu, ali pravna osnova za bilo kakvu isplatu ili dodjelu takvog novca u Hrvatskoj ne postoji", zaključuje Arbutina.

Ovakvi projekti često su politička poluga za dobivanje poena

"Ono što je isto tako uvijek, i svuda u svijetu kada su ovakvi projekti u pitanju, vrlo često je to politički najbolja poluga za ljude koji žele ući određenu politiku i pojaviti se kao onaj tko će zaštititi ljude od sigurne smrti i onda se koristi jedna kriva retorika, potpuno pogrešna i netočna tako da se dobivaju politički poeni i prikazuje se cijeli projekt kao nešto što je smrtonosno", govori nam direktor Fonda Prpić.

Vrlo aktivan u protivljenju projekta izgradnje skladišta na mjestu bivše vojarne Čerkezovac bio je i bivši gradonačelnik Petrinje, **Darinko Dumbović** koji je hodao okolo s velikim transparentima siluetama

smrti i mrtvačkim glavama te slao poruku da će njegova županija ostati bez šuma kestena i plašio lokalne pčelare.

"Naravno da kad ljudi vide takvu zastrašujuću poruku, onda je vrlo teško argumentima i strukom promijeniti takvo razmišljanje", govori nam direktor Fonda Prpić.

Aktivisti u Sloveniji također su vrlo kritični naspram gradnje odlagališta radioaktivnog otpada, s obzirom na to da i ta zemlja mora zbrinuti svoj dio otpada iz nuklearke, a ne gledaju blagonaklono ni na najave o mogućoj gradnji drugog reaktora.

Slična situacija može se vidjeti i u susjednoj Bosni i Hercegovini, a tamošnji aktivisti i političari otvoreno se protive izgradnji skladišta nisko i srednje radioaktivnog otpada u Čerkezovcu, u blizini svoje granice.

Vidan: Vlada ignorira stav BiH, a lokalna zajednica je preslaba da se odupre

"Minimum odgovornosti i nekakvih kriterija u međunarodnoj politici i suradnji bi bio taj da hrvatska Vlada ne uzima takvu lokaciju u obzir ako nema pristanak BiH i to je velika sramota za Hrvatsku što Vlada inzistira na toj lokaciji samo zato što je tamošnja lokalna zajednica preslaba da bi se tome oduprla, a očito ignorira stav BiH koja je evidentno protiv toga. Kada se projektna dokumentacija na takav način forsira onda je sasvim jasno da je teško imati povjerenja da će nekakvi tehnološki parametri, financijski parametri tog projekta biti poštivani u puno većoj mjeri", kaže Vidan.

Kako je pisao [Klix.ba](#) u veljači ove godine, prema podacima Vijeća ministara BiH, trenutno se u Bosni i Hercegovini nalazi ukupno 926 zatvorenih radioaktivnih izvora zračenja i uređaja koji sadrže zatvorene izvore zračenja, od kojih je trenutno u upotrebi njih 131 i to na 26 lokacija.

U izvore radioaktivnog otpada ne ulaze radioaktivni detektori dima, za koje se ne vodi evidencija. Prema procjenama, u prošlosti je na području BiH ugrađeno desetine tisuća ovakvih uređaja.

Radioaktivni izvori mogu se pronaći i u mnogim kompanijama u Bosni i Hercegovini, koje izvore koriste u industrijske svrhe, u što spadaju uređaji za mjerenje vlažnosti, gustine kao i drugi slični uređaji. Također, prema podacima, trenutno se koristi i 270 gromobrana s ugrađenim radioaktivnim izvorom na različitim objektima širom BiH.

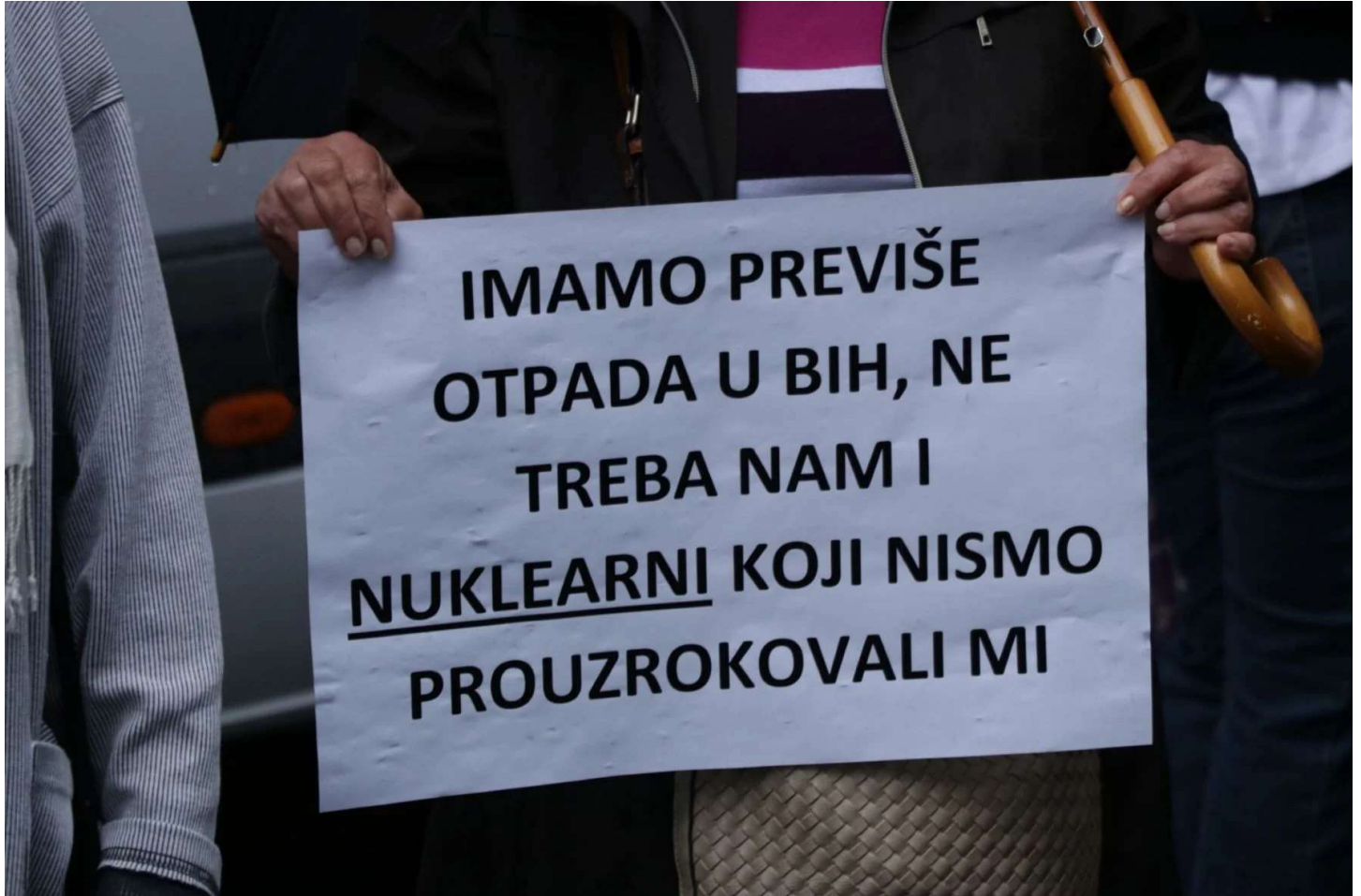
BiH i dalje bez centralnog skladišta radioaktivnog otpada

BiH i dalje nema centralno skladište radioaktivnog otpada, a postoje tek privremena skladišta za radioaktivni otpad, što nije najbolje rješenje s obzirom na to da se nalaze u tvrtkama kojima osnovna djelatnost ne spada u rukovođenje ovom vrstom otpada.

"Trenutno, jedino centralizirano skladište radioaktivnog materijala koje bi se moglo koristiti, ako dobije licencu od Agencije po podnesenom zahtjevu, nalazi se u okviru kompleksa Federalne uprave policije i njime upravlja Zavod za javno zdravstvo FBiH - Centar za zaštitu od zračenja. Kapacitet skladišta je skoro popunjen, a zbog administrativnih barijera se u ovom skladištu mogu eventualno skladištiti izvori zračenja s teritorije FBiH samo u slučaju izvanrednih situacija.

Ovakva situacija je vrlo rizična s obzirom na to da izvori zračenja mogu predstavljati rizik za sigurnost i zdravlje stanovništva te predstavljaju nezanemarivu prijetnju sigurnosti u BiH ako dođu u pogrešne ruke, pošto se mogu koristiti za terorističke aktivnosti", navodi se u Izvještaju o stanju radijacijske sigurnosti u BiH, objavljenom u rujnu prošle godine.

"Nije mi jasno kako u BiH misle riješiti svoj problem odlaganja radioaktivnog otpada kada su svoju javnost prestrašili da će zbog našeg skladišta 250 tisuća ljudi ostati bez vode za piće?", pita se direktor Fonda Hrvoje Prpić.

Kaže da iz BiH odgovaraju da radioaktivni otpad u Hrvatskoj i BiH nije isto jer mi imamo otpad iz Krškoga:

"To je opet ono iracionalno, politikantstvo. Institucionalni otpad nije opasniji, ali on je puno veće aktivnosti. Otpad kojeg ćemo primiti iz Krškog je voluminozan, ali niske radioaktivnosti. Radioaktivni otpad kojeg imamo u zapunjenim skladištima i u institucijama je količinski puno manji, ali veće radioaktivnosti".

"Oni imaju politički zadatak da na neki način spriječe Hrvatsku u realizaciji tog projekta. Njihovo poslanje je da nama zapriječe realizaciju tog projekta pod nekakvim iracionalnim stavovima da ćemo zagaditi Unu, da će to iscuriti u podzemne vode i slično", govori nam Prpić.

BiH se prijeti arbitražom, ali za svoje tvdnje moraju podastrijeti dokaze

Iz BiH najavljuju da će, ako će se ići u gradnju skladišta na preferentnoj lokaciji u Čerkezovcu, ići na arbitražu pred međunarodne sudove, ali kako kaže Prpić, oni mogu osporavati lokaciju i tražiti da se propita sigurnost, ali to moraju i stručno dokazati.

"U BiH su osnovali 'Ekspertski' tim koji će se baviti ovom problematikom, a problematiku su nazvali 'Odlaganje radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva'. U tom naslovu sve što piše je potpuno krivo. Mi ne radimo odlagalište i mi ne odlažemo i ne zbrinjavamo istrošeno nuklearno gorivo, ali to je nešto što se u izričaju može zlorabiti jer zbrinjavanje istrošenog nuklearnog goriva koje je visokoradioaktivno je nešto što zahtjeva puno više sigurnosnih analiza, geoloških istraživanja, jer se odlaže u duboka geološke prostore koji idu i do par tisuća metara ispod površine.

Oni su već u svom nazivu Ekspertnog tima dali jednu dimenziju katastrofe i nešto što oni smatraju da ne može doći na granicu. Kada govorite o tome, jer je tu ipak riječ o uraniju, plutoniju, možete stvoriti tu priču strašne opasnosti, a mi to uopće ne radimo", upozorava naš sugovornik.

U otpadu kojeg će Hrvatska primiti iz Krškog nalaze se u stvari kontaminirani predmeti i tvari poput smole i zaštitnih materijala, odjeća, filteri, ali, kaže Prpić, to nisu nikakvi elementi koji mogu biti visokoradioaktivni ili dugoživući.

"Istrošeno gorivo je nešto što će se skladištiti na samoj lokaciji NEK-a najmanje do kraja stoljeća, a tek nakon toga će Hrvatska i Slovenija vidjeti ima li koja od zemalja pogodnu duboku geološku formaciju ili će se pitanje istrošenog nuklearnog goriva rješavati s nekom trećom zemljom".

Vidmarović: Komunikacija između RH i BiH nije dobra

Prpić smatra da će se u eventualnim arbitražama, ako do njih dođe, trebati ustanoviti da li planirano skladištenje ove vrsti otpada na bilo koji način može utjecati na okoliš. Međutim, s obzirom na to da se radi o nisko i srednje radioaktivnom otpadu koje je u krutom stanju i cementirano u betonske blokove, isključena je mogućnost migracije u okoliš:

"Zapravo, na kraju je jedino moguće reći da se govori o prijetnji koja ne postoji".

"Problemi će biti zbog toga što inače politička komunikacija između Hrvatske i BiH na sve što se tiče nekakvih infrastrukturnih projekata pored granice nije dobra. Uvijek postoji nekakva rezerva od strane političara u BiH koji smatraju da se sve radi mimo njihove volje i bez interesa stanovnika", ocijenio je analitičar međunarodnih odnosa **Branimir Vidmarović** koji se prisjetio primjera Pelješkog mosta i reakcije iz BiH.

Suglasnost nije potrebna, smatra, jer se ipak radi na tome da je to naše područje, "ali bi svakako politički bilo lijepo i korektno da se u dobrosusjedskom duhu stvari dobro objasne susjednoj strani i da oni sudjeluju u konzultacijskom procesu, da se pokažu tehnologije i način izgradnje, projekti tog budućeg skladišta da bude u cijelosti upoznata sa situacijom".

Hrvatska je dužna prema ESPOO konvenciji o cijelom procesu izvođenja projekta odabira lokacije i izgradnje samog skladišta informirati javnost, kao i susjedne zemlje. Još su tijekom 2015. i 2016. godine održane javne rasprave u Dvoru i Zagrebu, a provedene su i komunikacijske aktivnosti s Republikom Slovenijom i Bosnom i Hercegovinom.

Krajem lipnja 2021. ove godine održan je i prvi sastanak članova delegacije Ekspertskog tima iz Bosne i Hercegovine i Fonda za financiranje razgradnje NEK na temu uspostave Centra za zbrinjavanje radioaktivnog otpada na Trgovskoj gori gdje je definiran opseg suradnje te načina rada i komunikacije članova Ekspertskog tima i Fonda.

Predstavnici Fonda su tada izvijestili da su Ekspertskom timu prezentirali sve do sada obavljene aktivnosti povezane s uspostavom Centra za zbrinjavanje radioaktivnog otpada te je istaknuto da će, kao i do sada, sve aktivnosti povezane s uspostavom Centra biti provedene sukladno svim relevantnim domaćim i međunarodnim zakonima, regulativi i najboljoj svjetskoj praksi.

Predviđeno je da će se ova dva tijela, istaknuto je, sastajati na tromjesečnoj razini.

U tijeku geološka i hidrološka istraživanja na Trgovskoj gori

Veliku zabrinutost javnosti izazvao je potres na području Sisačko-moslavačke županije u prosincu prošle godine, što posebno ističu i načelnik općine Dvor, kao i naš sugovornik Daniel Pavlič, međutim, prema studijama koje su u tijeku, skladište će jednom kada bude sagrađeno zbog svih analiza koje se moraju prethodno napraviti, biti sagrađeno da izdrži i najveći mogući potres koji seizmolozi predviđaju da se može dogoditi na području Trgovske gore.

U srpnju ove godine potpisan je okvirni sporazum za izradu Studije potresne opasnosti na lokaciji skladišta NSRAO-a i postavljanje mreže seizmografa u okolici lokacije Centra u osnivanju i održavanje s Prirodoslovno-matematičkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu.

"Ovakvi istraživački radovi provode se prema najboljoj svjetskoj praksi u sklopu ostalih istraživačkih radova koji se provode kako bi se utvrdilo je li odabrana lokacija prihvatljiva za izgradnju skladišta nisko i srednje radioaktivnog otpada. Također, ovakvim istraživačkim radovima određuje se i način izgradnje budućih građevina u Centru kako bi one bile sigurne od potresa razorne moći. Ovakvi tipovi objekata uvijek se grade s povećanim faktorom sigurnosti, što znači da moraju izdržati i potrese veće magnitude od očekivanih", priopćili su tada iz Fonda.

Jelena Parlov s Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta u Zagrebu potvrdila je portalu Direktno da su u tijeku geološko-hidrološka istraživanja i analize kako bi se dobio potpun i precizan uvid u geološki sastav i građu terena prostora lokacije predviđene za izgradnju skladišta. Rezultati istraživanja će omogućiti vrednovanje i karakterizaciju lokacije, zatim projektiranje građevina/postrojenja za skladištenje nisko i srednje radioaktivnog otpada i potrebnih infrastrukturnih objekata te dati sve podatke potrebne za izradu studije utjecaja na okoliš i provedbu procjene utjecaja zahvata na okoliš.

"Dok se sva istraživanja ne završe, nismo u mogućnosti precizirati je li navedena lokacija pogodna za izgradnju Centra za zbrinjavanje nisko i srednje radioaktivnog otpada. Upravo je svrha istraživanja i analiza koje su u tijeku prikupiti podatke neophodne za odgovor na to pitanje", kazala je Parlov.

Fiket: Stav je struke da je predložena lokacija odlagališta prikladna

Ugovor za uslugu provedbe istražnih radova na planiranoj lokaciji Centra na području Čerkezovca, Fond je potpisao u siječnju ove godine i to sa zajednicom ponuditelja koju čine Geotehnički studio d.o.o. te dva zagrebačka fakulteta - Geodetski i Rudarsko-geološko-naftni fakultet.

S obzirom na brojne zamjerke lokaciji budućeg Centra, koje su usmjerene na bojazan da je riječ o seizmički aktivnom području, za komentar smo zatražili seizmologa **Tomislava Fiketa**.

"Što se tiče osjetljivosti lokacije Trgovska Gora, postavljen je i radio je instrument u vrijeme Petrinjskog potresa. Iz izmjerenih podataka vidljivo je da Petrinjski potres na lokaciji Trgovska Gora ne bi naneo štete objektima. Pogotovo ne takve da bi došlo do strukturnih oštećenja objekata", kazao je Fiket za portal Direktno.

Osvrnuo se i na banjalučko područje koje se nakon potresa u Petrinji također spominjalo kao seizmički vrlo aktivno.

"Banja Luka je udaljenija od lokacije od Petrinje, tako da bi efekti bili samo slabiji. Nadalje, čak i kad bi se i na samoj lokaciji dogodio potres magnitude 6,0 po Richteru, ne bi došlo do strukturalnih oštećenja armirano-betonskih objekata. Za sada ne postoje saznanja da je takav potres izgledan na lokaciji Trgovska Gora", ocijenio je seizmolog Fiket.

Kaže da je lokacija pogodna za skladište radioaktivnog otpada, kao što je bila pogodna i za skladište naoružanja i minsko eksplozivnih sredstava, koji su također "opasan materijal".

"Podsjećam da je ta vrsta radioaktivnog otpada trenutno smještena u samom centru grada Zagreba, u mnogo starijem objektu, i ništa se nije dogodilo tijekom potresa, niti onog zagrebačkog niti petrinjskog. Stoga je stav struke da je predložena lokacija skladišta prikladna", poručio je Fiket.

"Akceleracije zabilježene u petrinjskoj seriji su na Čerkezovcu bile vrlo male (za potres magnitude 6,2 vrijednost PGA na površini iznosi 0,05 g (oko pet posto akceleracije sile teže). Ugrubo, takva akceleracija u prosjeku odgovara intenzitetu V-VI EMS, te ne bi smjela uzrokovati strukturna oštećenja objekata, eventualno nestrukturna oštećenja u obliku vrlo sitnih pukotina na zidovima. Za potres magnitude 5,0 vrijednost PGA na površini očekivano je manja te iznosi 0,01g (oko jedan posto akceleracije sile teže).

Ugrubo, takva akceleracija u prosjeku odgovara intenzitetu III-IV EMS te ne može uzrokovati nikakvu štetu na objektima. I na važećoj Karti potresnih područja Republike Hrvatske ta lokacija je u zoni vrlo malog hazarda ($a_g = 0,1g$)", odgovorila je na naš upit na koji način su se prošlogodišnji potresi reflektirali na Trgovsku goru **Ines Ivančić**, rukovoditeljica Seizmološke službe na Geofizičkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu.

Foto: Davorin Višnjic/PIXSELL

Kaže da je na tome mjestu sigurno moguće napraviti ili ojačati zgradu tako da bude sigurna, ali da je u ovom trenutku "svako prejudiciranje rezultata studije i analiza koje su ugovorene neprimjereno, te da je potrebno završiti analize koje su u tijeku".

***Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije.**

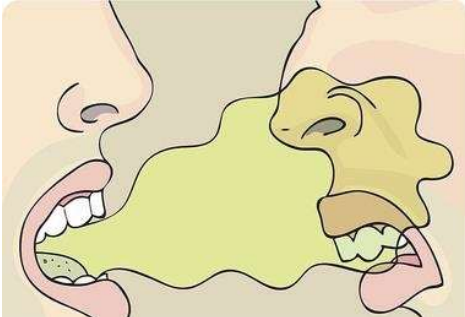

Agencija za elektroničke medije
Agency for the electronic media

VIŠE S WEBA

Čudo od prirode u borbi protiv dijabetesa: Šećer u krvi će..

Loš zadah je jedan od simptoma prisutnosti parazita u organizmu! Provjerite imate li ih i riješite ih se brzo i efikasno

Roditelji, naručite dijete na besplatan pregled vida tijekom rujna i iskoristite akciju 1+1 gratis!

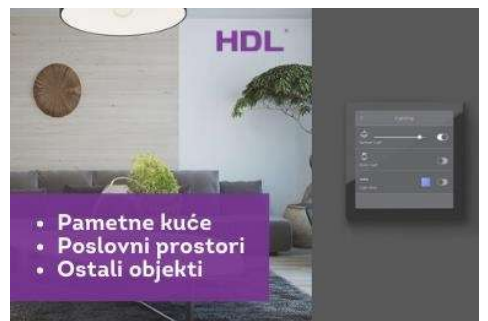
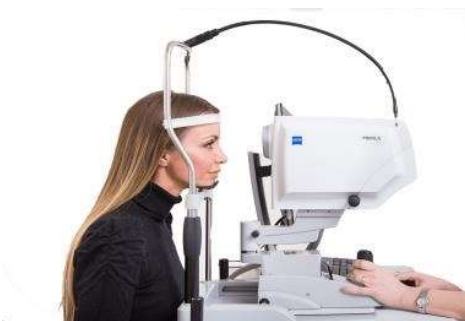
Učestalo i bolno mokrenje, manjak potencije? Zaboravite na sve to sa ovim preparatom!

Prozori i vrata Gealan. Njemačka kvaliteta! Besplatna izmjera i ponuda. Iskoristite jesenski popust!

Menstrualni bolovi ili nešto ozbiljnije? Ovo je pet znakova na koje trebate obratiti pažnju

Poslovni izgled savršeno nadopunite s ecipele ponudom obuće i modnih dodataka!

Trebate pregled vida? Do kraja mjeseca iskoristite -50% popusta na kompletan oftalmološki pregled!

Svima je želja da žive poput zvijezda, uz pametnu kuću možete i vi! Evo kako!

Sponsored by Midas